

METİN TÜRLERİ

Bir duyguyu, düşünceyi, olayı veya durumu anlatan yazıya **metin** denir. Metintürleri iki gruba ayrılır.

A – Düz yazı

B – Şiir

A – DÜZ YAZI

Duygu, düşünce ve olayların, dil kurallarına uygun biçimde anlatıldığı yazılara **düz yazı** denir.

- * Düz yazı, cümlelerden meydana gelir.
- * Düz yazı, paragraflardan oluşur.
- * Düz yazıdaki amaç okuyan kişiye bilgi vermektir.
- * Düz yazıda cümleler uzun ve çoğu zaman kurallıdır..
- * Düz yazıda, kelimeler genellikle kendi anlamlarında kullanılır.

Düz yazı türleri iki gruba ayrılır.

1 – Bilgilendirici Metinler :

Bilgi ve haber vermek, düşündürmek, haber vermek gibi amaçlarla yazılan metinlere **bilgilendirici metinler** denir.

- * Gerçek hayatta karşılaşılan olayları anlamlandırma, geçmişte yaşanmış tarihi olaylar hakkında bilgi edinme imkanı sunar.
- * Bilgilendirici metinler nesnedir, kişiden kişiye değişmez.
- * Bilimsel araştırma ve verilere dayalı bilgiler verir.
- * Bilgilendirici metinlere haber, makale , biyografi örnek olarak verebiliriz.

Örnek 1° : Orhun Kitabeleri

Göktürk Devleti 'nin ünlü hükümdarı Bilge Kağan dönemine ait altı adet yazılı ve dikili anıttır. Bu önemli eserlerden üç tanesi Kül Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk adına yazılmıştır. Türk adı ilk kez bu kitabelerde yer almıştır. Aynı zamanda bu kitabeler Türklerin ilk yazılı belgeleridir.

Göktürk Devleti, Türklerin kurduğu beşinci devlet olup Türk adı ile kurulan ilk devlettir. Göktürk Kitabeleri, Moğolistan'da Orhun Irmağının yakınlarına dikildikleri için Orhun Kitabeleri ismiyle anılır.

2 – Hikaye Edici Metinler :

İlgi çekici , merak uyandırıcı bir olayın bir plan doğrultusunda anlatılmasına **hikaye edici metin** denir.

- * Anlatımda hayal ürünü ifadelere yer verilir.
- * Bu metinlerde hikaye unsurları; yer, zaman, kişi ve olay yer alır.
- * Hikaye edici metinler özneldir, kişiden kişiye değişir.
- * Hikaye edici metinlere masal, hikaye ve fabl örnek olarak verebiliriz.

Örnek 2° : Devesi Çalınan Bedevi

Bedevi bir gün çölde seyahat ederken uzaktan çaresizlik içinde kendine el sallayan bir adam görmüş ve hemen devesini ona doğru sürmüştü. Zavallı adam uzun günler aç ve susuz kalmanın sonucu bitap düşmüş bir halde , bedeviye seslenmiş: " Lütfen biraz su !... " Bedevi, devesinden inip suyu hazırlarken adam kendinden beklenmeyen bir çeviklikle bedevinin devesine atlamış ve hızla uzaklaşmış. Bedevi, durumu fark eder etmez dönmüş ve tüm gücüyle adamın arkasından koşmaya başlamış. Sesini duyurabileceği bir mesafeye erişince bağırmış: " Tamam! Devemi aldın, beni bu çölde bir başıma bıraktın. Olsun! Ama lütfen bu olayı, kimseye anlatma! " Adam birden durmuş, geri dönmüş ve " Bunu niçin istiyorsun? " diye sormuş. Bedevi " İnsanlar bu olayı duyarlarsa bir daha aç ve susuz kalmış hiç kimseye yardım eli uzatmazlar da ondan! " diye cevap vermiş.

B – ŞİİR

Duydu, düşünce ve hayallerin, bir düzene bağlı kalarak, coşkulu bir dille anlatıldığı yazı türüne **şiiir** denir. Şiir yazana **şair** denir. Halk şiiri yazan ve bunu çalıp söyleyene de **ozan** denir. Dört dizelik kümelere **kıta** (dörtlük) denir. Şiirde her bir satıra dize (mısra) denir. Şiiri yazarken her dizenin başındaki harf **büyük harfle** yazılır.

KİTABIM

Sayfaların bir pınar,
Bilgi sunar, nur sunar,
Bütün içenler kanar,
Benim güzel kitabım.

Her sıkılan başvurur,
Gerçekler saklı durur,
Sende kaynar ışık, nur,
Benim güzel kitabım.